

Szövegértés

A HOLNAP

irodalmi antológia Nagyváradon, 1908-1909.

1908 tavaszán több nagyváradai fiatal költő és író tervezte egy irodalmi társaság megalakítását. Ehhez az adott végső lendületet, hogy 1908 februárjában a Premontrei Főgimnázium tanáráként Váradra érkezett Juhász Gyula. Juhász levélben fordult egyetemi barátaihoz (Babitshoz, Kosztolányihoz, Oláh Gáborhoz), hogy bevonja őket a mozgalomba. Közülük Babits Mihály vállalta el a tagságot, s a váradi rokon kapcsolatokkal rendelkező Balázs Béla. 1908 tavaszára kialakult az írógárda a hét költő – Ady Endre, Babits Mihály, Balázs Béla, Dutka Ákos, Emőd Tamás, Juhász Gyula és Miklós Jutka - részvételével. Ők mindannyian Ady feltétlen hívei voltak.

1908. április 1-jén megtörtént a társaság névválasztása. (Korábban Göncölszekér és Hétmagyarok is szerepelt lehetséges címvariánsként, a hét poétára utalva). Adyt, aki aznap érkezett vonattal, sürgették, mire fáradtan csak annyit mondott: „Hagyjuk most, majd holnap.” Erre egyhangú felkiáltással szavazta meg a társaság „A Holnap” elnevezést. (Az antológia címe, a hét betű ebben az esetben is a hét poétára utal.) Ezt követően alakult csak meg a Holnap Irodalmi Társaság, jogilag 1908 őszén, annak ellenére, hogy az antológiát kiadóként már ők jegyezték. A Nagyváradai Naplóban 1908. április 27-én Antal Sándor tudósított a megalakulásról.

Céljuk az volt, hogy a Budapestre központosuló kulturális élet mellé egy másik, a konzervatív irodalmi szemlélettel szemben haladó, modern vidéki centrumot hozzanak létre. Ennek leginkább, a mind gazdasági, mind kulturális szempontból legdinamikusabban fejlődő Nagyvárad felelt meg. Nagyváradot ekkor már, pezsgő szellemi élete miatt mint „Körös-parti Párizs”-t emlegették.

Szerettek volna rendszeresen megjelenő irodalmi lapot indítani, de ennek meghiúsulása miatt egy antológia szerkesztésében állapodtak meg. A társaság ezen első kiadványa, „A Holnap” antológia 1908 szeptemberében jelent meg. A korabeli konzervatív irodalom képviselői országos kampányt indítottak ellenük. (A szerkesztő Antal Sándor volt, aki a korabeli bírálatoknak valamelyest táptalajt is adott, hisz elég önkényesen válogatta össze a verseket, s mindegyik poétát külön kis portréban mutatta be.) A verseskötet bemutatóját szeptember 27-én rendezték meg a váradi városházán. Ez volt az irodalmi társaság első nyilvános fellépése. A következő félév viták keresztüztüzében zajlott, belső meghasonlásokkal és külső támadások sorozatával.

1909 Pünkösdjére jelent meg az irodalmi antológia második kötete, melyet már Budapesten nyomtattak. A szerkesztéssel az Ady által is kedvelt Kollányi Boldizsárt bízták meg, aki mérnökemberként került Váradra, s aki hosszú, terjedős bevezetőt írt a második antológia elé, amibe könnyűszerrel belekötött a kritika.

Az antológiák már megjelenésükkor a viták keresztüztüzébe kerültek, fölpezsdítették a magyar kulturális és társadalmi életet – Nagyváradtól Budapestig. A Holnapos szerzők fellépéseit később is botrányok kísérték, párbajokra került sor irodalmi nézeteltérések miatt, szereplésük és írásaik kabarétréfák tárgyává váltak.

Míg a vele egyidős Nyugatnak indulásakor alig volt kimutatható hatása, addig a Holnaposok törekvéseivel rokon szándékkal irodalmi társaságok alakultak, 1909-ben pedig „Közös úton” címmel antológia jelent meg Kolozsváron is.

Jellemző volt a Nyugat és A Holnap viszonyára, hogy bár szövetségesek voltak, mégis voltak közöttük jelentős elvi különbségek. A Holnap programja sokkal radikálisabb, forradalmibb volt, mint a Nyugaté. Igyekeztek közeledni egymás felé, de fenntartásaik egymással szemben mindvégig megmaradtak. A Holnap Irodalmi Társaság nagy érdeme, hogy markáns vonalat húzott a modern, haladó irodalom és a konzervatív tábor között. „A Holnaposok irodalmi matinékat szerveztek, ahol műveikből olvastak fel, vagy színészek adták elő őket, zeneszerzők mutatkoztak be új szerzeményeikkel, a falakra pedig a modern festők alkotásai kerültek, így ezek a rendezvények a kortárs művészetek fontos fórumaivá váltak.” (Ilia Mihály)

(Forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/A_Holnap)

Összesen hány száma jelent meg A Holnap irodalmi antológiának? _____

Kiknek a művei szerepeltek benne? _____

Hogyan választották ki az irodalmi társaság nevét? _____

Miért Nagyváradon alapították? _____

Melyik várost nevezték „Körös-parti Párizsnak?” _____

Mi történt 1908 szeptember 27-én? _____

Kik párbajoztak, és miért? _____

Mi volt a jellemző A holnap és a Nyugat viszonyára? _____

Mi A Holnap Irodalmi Társaság nagy érdeme? _____

Ki írta a szöveget? _____